

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. An & quomodo actus fidei sit supernaturalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

Ad secundam Respondeo eodem modo, nam quod electores Pontificis obseruauerint omnia necessaria, quod ille sit baptizatus, & alia huiusmodi reuelata sunt in illa propositione vniuersali, quod Ecclesia tota errare non potest in ijs quæ ad salutem & fidem pertinent: posset autem errare si agnosceret Pontificem eum qui non est Pontifex, atque adeo eum qui non esset baptizatus vel Christianus: vel etiam reuelata sunt in hac propositione altera, omnis Pontifex legitime electus, verus est Petri successor, magis ergo certus est baptismus Pontificis quam aliorum fidelium, quia hæc res spectat ad totam Ecclesiam, in qua Spiritus Sanctus pati non potest errorem.

Ad tertiam idem dico de beatitudine Sancti canonizati, est enim reuelata in propositionibus vniuersalibus. Ad id quod additur dico hæreticum illum non esse qui negat id quod est de Fide, sed qui negat id quod facta sufficienti propositione cognoscitur esse de Fide. Testimonia illa quibus vtitur Pontifex in Sanctis canonizandis in se ipsis sunt fallibilia, supposito autem quod Pontifex illis vtitur sunt infallibilia, quia includunt specialem prouidentiam Dei, qui non potest permittere ut subit illis falsitas ne tota Ecclesia erret in rebus quas omnibus proponit fidelibus.

Instantia. Instabis, contingere sæpè ut Pontifex proponat adorandum populo aliquid, quod adorandum non est: verbi gratia fieri potest ut illi facienti sacrum minister porrigat aquam pro vino, ergo poterit Pontifex proponere toti Ecclesie adorandum aliquem sanctum, qui non erit verè sanctus, & sanè hostia consecrata non minùs colitur à tota Ecclesia, quàm quilibet sanctus canonizatus.

Respondeo concedendo antecedens, quia tunc Pontifex non proponit populo calicem adorandum nisi tanquam priuatus sacerdos: cum autem canonizat sanctum loquitur ut Pontifex. Imò & Calix & Hostia consecrata cum aliqua conditione virtuali adorantur: Sanctus autem canonizatus proponitur distinctè, & absolute colendus.

SECTIO II.

An & quomodo actus Fidei sit supernaturalis.

*Triplex
controuer-
sia.*

HÆC est altera & nobilissima proprietas actus Fidei, quod sit supra omnem naturam, supposito autem ijs quæ vniuersim de supernaturalitate dicta sunt prima disputatione ubi ostensum est supernaturalitatem actuum intellectus, & voluntatis, atque adeo virtutum Theologicarum totam peti primariò ab obiectis formalibus, non autem à principijs effectiuis, non erit difficile statuere. Primo, qualis sit supernaturalitas actus atque adeo habitus Fidei. Secundo, qualis sit supernaturalitas voluntatis credendi. Tertiò, qualis sit supernaturalitas iudicij speculatiui quod præcedit voluntatem credendi.

Supernaturalitas proprii actus Fidei.

Actum Fidei esse verè supernaturalem Catholici omnes asserunt, probantque primum ex Scripturis Ephes. 2. *Gratia saluati estis per fidem & hoc non ex vobis, Dei enim donum est.* Probant ex Concilijs præsertim Africanis contra Pelagianos coactis, deinde in Arausicano secundo, ubi damnata sunt eorum reliquia, ac demùm in Tridentino sess. 6. c. 5. 6. 12. & can. 3. Probant ex omnibus Patribus præsertim verò ab Augustino in omnibus libris contra Pelagium & Semipelagianos quorum præcipuus error erat, de initio Fidei quod esset ex nobis. Quo etiam in argumento triumphant discipuli Augultini Prosper contra collatorem, & Fulgentius *l. de incarnat. & gratia cap. 8.* & alibi frequentissimè.

Difficultas igitur tota est inter Catholicos, utrùm actus iste sit supernaturalis secundum substantiam, an verò tantum secundum modum, vel intrinsecum, vel extrinsecum.

Ratio autem dubitandi est primò, quia si actus Fidei est supernaturalis secundum suam entitatem, debet in ratione propria obiecti eius formalis reperiri aliquid quod superet omnem naturam: hoc autem non reperitur, nam prima veritas reuelas est res æquè naturalis ac obiecta scientiarum, neque vlla ratione probari potest quod testimonium purum primæ veritatis sit res ita supernaturalis, ut nullo actu naturali attingi possit, satis enim constat quod naturaliter illud apprehendo & cognosco, si ab aliquo mihi narretur, neque recurrere licet ad obiectum in ratione obiecti, nam illud in recto est prima veritas reuelans propter quam etiam hæreticus potest credere, in obliquo autem nihil assignari potest præter actum, vel potentiam, & sic supernaturalitas non petitur ab obiecto, sed ab ipsa potentia quod absurdum est. Imò sicut in pariete quem possum videre visione supernaturali, nihil est supernaturale, sic in obiecto Fidei nihil est quod non sit naturale, sicut etiam in obiecto materiali, quod cognoscitur per actum spiritualem, nihil est spirituale: videtur ergo esse omnimoda paritas.

Secundò, si actus Fidei est supernaturalis secundum substantiam, non minùs ad eum exiguntur species supernaturales, quàm habitus supernaturalis, certum autem videtur quod actus Fidei non requirit species impressas nisi naturales, nam si species huiusmodi essent supernaturales, illæ imprimi non possent nisi à Deo solo, & sic prædicatores nullo modo concurrerent ad conuersionem, peccatorum, ad quam concurrere nequeunt nisi ministrando species. Imò si Deus illas species produceret deberet simul imprimere infinitas species ad omnia reuelabilia, quæ sunt infinita.

Tertiò, deberent etiam apprehensiones præcedentes actum Fidei esse supernaturales, nam illæ habent idem obiectum, quod habet actus Fidei, consequens autem illud videtur falsum, nam illæ apprehensiones plurimæ sunt, & omnino naturaliter habentur.

Dico primò, actum Fidei esse supernaturalem secundum substantiam, & non tantum secundum modum. Ita docent Theologi omnes communis, ut ostendunt Suares *lib. 2. de gratia à capit. 4. ad 12.* Vasques 1. 2. *disputatione 187.* Coninck *disputatione 4. dub. 3.* Lugo *disputatione 9. sect. 2.* & fuit haud dubie sententia Molinæ *disputatione 7. & 8.* contra Caietanum, Capreolum, Paludanum.

Ratio autem primò petitur ex necessitate auxilij gratiæ ex necessitate gratiæ.

Sensus diffi-
cultatis.

In obiecto
fidei nihil
apparet ef-
fe super-
naturale.

Assertio
affirmans.

Probat
ex neces-
sitate gratiæ

gratiæ ad actum Fidei, illa enim entitas est supernaturalis cuius productio exigit auxilium gratiæ superans vires totius naturæ. Huiusmodi esse actum Fidei clarum & certum est ex scripturis Ioannis 6. *Hoc est opus Dei, ut credatis in eum, quem misit ille, & Apostolus citatus, gratia saluati estis per fidem.* Idem sapientissime inculcant Concilia Milevit. *cap. 4.* Arausic. *cap. 6.* 8. 16. 23. 27. Tridentinū suprà. Notum est illud Augustini *utrumque Dei donū esse, scire quid agere debeamus, & diligere ut faciamus.* Neque dicas multos esse actus naturales ad quos requiritur gratia, hoc enim verum est quando illi actus difficiles sunt, si enim illi non sint difficiles certè ad eos non exigitur gratia, quam tamen certum est requiri ad omnes actus Fidei etiam remississimos.

Ex habitu supernaturali & ex fine supernaturali. Secundò, probatur ex necessitate habitus à Deo: infusi quam *disput. 1.* probavi esse certam ex Fide, non potest autem esse necessarius habitus supernaturalis nisi ad producendam entitatem actus supernaturalis. Imò finis etiam supernaturalis probat eandem supernaturalitatem, quia certum est Fidem medium esse ad beatitudinem, *Videmus videlicet per speculum tunc autem facie ad faciem.*

Ratio à priori cur actus Fidei sit supernaturalis est, quia obiectum eius formale tum in ratione rei, tum in ratione obiecti superat vim omnis naturæ, nam obiectum Fidei est auctoritas primæ veritatis omnino pura, & inuicibilis, assentiri autem certò & immobiliter propter motuum obscurum superat vires totius naturæ, nam omnis certitudo naturalis, fundatur in aliqua euidencia, si autem firmissima illa sit & infallibilis cum ineuidencia certè illa vim omnem creaturæ superat, quia tunc Deus supplere debet per se ipsum id quod deest euidencia. Supernaturalitas itaque actus Fidei hinc ostenditur, quod assentiat firmissimè propter reuelationem obscuram, quo pacto implicat credere aliquem hæreticum. Deinde obiecto in ratione obiecti, nihil habeo quod addam iis quæ dixi *prima disput.* Constat enim quod reuelatio est obiectum Fidei, propterea est credibilis fundamentaliter, id est propterea habet vim mouendi potentiam modo indebito naturæ quod est aliquid se tenens ex parte obiecti etiā si connotet in obliquo actum & potentiam, alioqui desipiunt Philosophi omnes cum aiunt ens esse obiectum intellectus propterea verum seu propterea est intelligibile & esse obiectum voluntatis propterea est bonum seu amabile. Vnde.

Solutio primæ difficultatis de supernaturalitate obiecti. Ad primam Responsio manifesta est, nam reuelatio inuicibilis est obiectum supernaturale assensus infallibilis, ut dixi, & eadem si sumatur in ratione obiecti, multo magis erit supernaturalis: In parte propterea est obiectum actus supernaturalis reperitur aliquid supernaturale obediens, quia vim habet obediens mouendi potentiam modo indebito naturæ, & in obiecto materiali quod cognoscitur spiritualiter, nihil est spirituale si sumatur in ratione rei sed est aliquid spirituale si sumatur in ratione obiecti; quatenus habet vim mouendi potentiam modo spirituali.

Species ad fidem requiri supernaturales. Ad secundam de speciebus impressis video grauiorem esse difficultatem, nam aliqui cum Suarez, Vasquez, Ripalda, Turriano, Conink, De Lugo, negant requiri species supernaturales ad actum Fidei, alij autem cum Granadon. *art. 13. disp. 7.* Hurt. *disp. 8. sect. 4.* probabilius affirmant, quia scilicet non potest asserri ratio vlla propter quam habitus Fidei sit supernaturalis, quæ non probet etiam species esse supernaturales; & confirmari potest ex scientia infusa Christi, ad quam certum est exigi species supernatu-

rales propter supernaturalitatem actus, & obiecti. Imò si ad visionem beatam daretur species impressa, illa non minus esset supernaturalis quàm lumen gloriæ: non video autem vllam disparitatem, quod enim dicit Lugo, species abstractiuas nõ requiri supernaturales ad obiecta supernaturalia, manifestè falsum est quia scientia abstractiua, supernaturalis species exigebat supernaturales. Quæ autem opponuntur non videntur quia Deus istas species producit occasione suprà ex speciebus naturalibus, quæ per prædicatores producantur, & sic illi concurrunt ad conuersionem.

Ad tertiam Respondeo apprehensiones præcedentes actum Fidei esse supernaturales quando terminantur ad actum Fidei supernaturali modo representandum, quales illæ sunt quæ ipsum ingrediuntur actum Fidei, reliquas nihil opus est esse supernaturales.

§. II.

An & quomodo voluntas credendi sit supernaturalis.

Pater ergo ex dictis quod actus Fidei donum Dei est, superans exigentiam intellectus cuiuslibet, nunc de pia illa voluntatis affectione, quæ præcedit, & imperat intellectui actum Fidei duplex difficultas est, primò vtrum illa necessariò prærequiratur ante omnem actum Fidei, Deinde vtrum illa etiam sit necessariò supernaturalis.

Ratio verò dubitandi est primò, quia non videtur necesse ponere in voluntate specialem vllam virtutem ad credendum, dici enim non potest, ad quam virtutem illa pertineat moralem aut Theologicam, neque dici potest quale sit eius motuum. Imò si non datur habitus specialis ad credendum Fide humana, neque virtus vlla esse poterit necessaria ad credendum Fide diuina. Imò si detur virtus specialis ad amandam obiectiuam honestatem Fidei, dabitur etiam virtus specialis ad amandam bonitatem obiectiuam istius alterius virtutis, & sic dabitur progressus infinitus, quia semper dabitur vltior virtus, quæ aues honestatem prioris virtutis quod etiam de alia qualibet virtute dici posset.

Secundò, si honestas credendi est obiectum motui huius virtutis, sequitur quod hæc virtus habet se ipsam pro obiecto immediato, nam Fides cum sit virtus intellectus non est honesta nisi propter actum honestum voluntatis, ergo si virtus illa habet pro obiecto illam honestatem, non habet nisi se ipsam pro obiecto.

Tertiò, sicut potest sacerdos per voluntatem non solum naturalem, sed etiam malam velle facere consecrando conuersionem supernaturalem, ergo similiter per voluntatem naturalem, aut etiam malam, potest aliquis velle credere.

Dico secundò, neminem posse vnquam credere, sine præuia voluntatis affectione supernaturali, quæ imperet actum Fidei quia est honestus.

Primam partem de necessitate piæ affectionis probant Theologi communiter. Quia intellectus non potest elicere assensum aliquem certum, & absque formidine, nisi ad eum determinetur, vel per motiua, vel per actum voluntatis, sed ad assensum Fidei non determinatur per motiua, quæ non sunt euidencia nisi moraliter, & non tollunt indifferentiam intellectus, ergo intellectus debet applicari ad credendum absque formidine per imperium voluntatis.

Potest autem voluntas eo modo mouere intellectum, & illum determinare imperando quoties adest motuum aliquod sufficiens, si verò illud desit non potest imperare, nā quamuis intellectus non moueatur nisi à veritate ut ab obiecto, sicut oculus non mouetur

Apprehensiones supernaturales.

Prima dubitatio.

Secunda dubitatio.

Tertia dubitatio.

Assensio.

Voluntas determinare potest intellectum.

mouetur nisi à colore, mouetur tamen etiam à voluntate tanquam ab extrinseco impellente & determinante, modò addit sufficiens motuum quo intellectus relinquatur indifferens.

Etiā per potentiam absolutā omitti non potest. Hæc autem voluntas ita requiritur ut ne de potentia quidem absoluta sine præuio illo actu voluntatis, quisquam credere possit, contra Granadum de Lugo, quia solum imperium Dei omnino immanens, non potest determinare intellectum aut voluntatem ut est perse notum. Hæc voluntas debet esse libera, alioqui meritum non haberet actus Fidei, sed neque ad vllum actum virtutis meritorium putō sufficere libertatem semiplenam qualis verbi gratia sufficit ad peccandum venialiter.

Supernaturalitas voluntatis credendi. Secunda pars de supernaturalitate huius piæ voluntatis, asseritur à Concilijs citatis pro supernaturalitate actus Fidei, ab Augustino, & omnibus eius discipulis contra Semipelagianos, qui nullam volebant necessariam esse gratiam ut aliquis velit credere. Probatur ergo ex necessitate gratiæ, sine qua constat nec imperfectissimam quidem haberi posse affectionem credendi. Probatur ex fine supernaturali, disponit enim meritorie ad gratiam & ad gloriam. Demum probatur ex eius obiecto formali, quod est honestas credendi Deo primæ veritati, nam illa honestas prope substat luminī supernaturali, & iudicio practico, quod est gratia præueniens à Deo infusa, est verè supernaturalis.

Voluntas credendi reuocatur ad virtutem Fidei. Ad primam Respondeo piā istam voluntatem credendi reductiue pertinere ad virtutem Fidei. Ad credendum Fide humana posset dari specialis virtus quæ ad illam Fidem reuocetur. Neque in istis virtutibus datur infinitus progressus, quia quoties fit progressus ad aliquid eiusdem rationis sistendum est in eo à quo capit progressus, voluntas ergo credendi propter honestatem propriam, specialis est virtus inclinans etiam ad amandam honestatem illius voluntatis credendi, sicut amor virtutis iustitiæ, quamuis obiectum habeat diuersum ab obiecto iustitiæ, reuocatur tamen ad virtutem iustitiæ.

Solutio secundæ dubitationis. Ad secundam Respondeo obiectum huius virtutis esse honestatem obiectiuam actus credendi, quæ distincta est ab honestate formali voluntatis credendi; falsum igitur est quod voluntas credendi formaliter honesta, se ipsam habeat pro obiecto, cum habeat potius honestatem fundamentalem & obiectiuam actus Fidei.

Solutio tertiæ. Ad tertiam fateor posse sacerdotem ex fine malo velle conuersionem panis in corpus Christi, quia illa conuersio est quidem supernaturalis, sed non est aliquid immediatè ordinatum ad meritum & salutem: Fides autem semper ordinatur ad meritum & salutem idèque imperari semper debet ab actu bono, cum fiat ex motu gratiæ: quomodo autem actus malus imperare non possit actum bonum satis dictum est prima secunda.

§. III.

An & quomodo iudicium antecedens voluntatem credendi sit supernaturale.

Duplex iudicium præcedens voluntatem credendi. Antequam incipiat homo credere, proponuntur ei, ut sæpè dixi, signa & motiua euidentia, quibus cognitis iudicat prudenter, articulum sufficienter proponi, ut à Deo reuelatum: Deinde iudicat honestum esse hic & nunc velle credere propter Dei reuelationem: Vtrumque illud iudicium necessariò requiritur antequam sit pia illa voluntas credendi, sed quale illud vtrumque sit, an sit supernaturale, ad

quem habitum pertineat valde controuersum est inter Doctores.

Ratio dubitandi est primò, quia si cognitio illa est naturalis tantum certè, illa sufficere non potest ad piā voluntatem credendi, ad quam sine dubio requiritur cognitio supernaturalis. Neque sufficit dicere cum Suare illud iudicium esse purè naturale, quamuis adiunctam habeat illuminationem supernaturalem Spiritus sancti, alioqui ad alios etiam actus voluntatis supernaturales sufficeret iudicium naturale, cum illuminatione. Deinde si obiectum illius illuminationis est supernaturale, potest etiam terminare iudicium supernaturale intellectus, si verò est naturale illa etiam illuminatio est naturalis.

Secundò ex pluribus Concilijs & Patribus constat omne piū Consilium quod ad vitam æternam pertinet ex gratia Dei esse, quod asserunt Concilium Arausicanum can. 7. Mileuitanum can. 4. Tridentinum sess. 6. cap. 6. can. 3. ut dicitur quod disponimur ad iustitiam, dum excitati & adiuti diuina gratia fidem ex auditu concipientes, libere ad credendum mouemur: si ergo ad id iudicium necessaria est gratia, certè illud est supernaturale pertinens ad Fidem vel ad prudentiam infusam.

Tertiò, nulla ratio probare potest voluntatem credendi esse supernaturalem quæ non prober hoc etiam iudicium esse supernaturale, habent enim idem obiectum, & procedunt ex eodem motiuo, si tamen requiritur ad hanc voluntatem aliquod iudicium, nam sufficit simplex apprehensio, quæ videtur sufficere posse ad multos actus voluntatis, sicut ad actus appetitus sufficit simplex apprehensio phantasiæ.

Dico tertiò, duplex semper iudicium requiri ante piā voluntatem credendi alterum speculatiuum quod est purè naturale, alterum practicum supernaturale iudicans esse conueniens hic & nunc credere tale obiectum ut à Deo dictum: sic video posse conciliari dissidentes sententias, nam alij cum Hurtado, Albertino, Ripalda, de Lugo, Granado, volunt illud iudicium esse supernaturale, alij cum Suarez, Almaino, Aragon, Coninck dicunt illud esse naturale.

Primò enim quod iudicium illud quo propositis motiuis speculatiue iudico, mysterium esse sufficienter credibile, non esse nisi purè naturale, omnino euincunt rationes Suaris disputat. 6. sect. 8. prima est, quia iudicium illud speculatiuum si sit supernaturale, vel est obscurum vel est euident, si primum verus est actus Fidei, imò prærequirit piā voluntatem credendi & iudicium supernaturale, quod est progredi in infinitum: si autem euident est dabitur in nobis cognitio speculatiua supernaturalis omnino euident distincta à Fide, quæ proinde necessaria non erit ad actus virtutum supernaturalium, ad quæ sufficere poterit cognitio illa supernaturalis, quod est destruere necessitatem Fidei ad omnes virtutes. Secunda ratio est, quia obiectum illius iudicii speculatiui sunt motiua credibilitatis quæ naturaliter possunt cognosci. Denique iudicium istud supernaturale pertinere debebit ad donum Fidei, & sic non erit aliquid antecedens Fidem & voluntatem credendi.

Secundò tamen quod præter iudicium illud speculatiuum, exigatur etiam aliud iudicium practicum supernaturale quo iudicatur esse honestum hic & nunc velle credere, probant argumenta proposita in ratione dubitandi; non enim potest voluntas amare supernaturaliter honestatem credendi nisi cognoscat illam supernaturaliter per iudicium practicum, quod sine dubio ad omnes voluntates bonas requiritur, &

Prima dubitatio.

Secunda dubitatio.

Tertia dubitatio.

Affertio binominis.

Iudicium speculatiuum esse naturale. Prima ratio.

Secunda ratio.

Tertia ratio.

Iudicium practicum supernaturale.

Et hoc iudicium est quod Concilia dicunt esse donum Dei. Credimus cogitantes (inquit Augustinus) & agimus quicquid credimus.

Prima instantia. Neque dicas primò, cum Suare illuminationem Spiritus Sancti sufficere post illud iudicium naturale speculativum.

Sed contra, nam in alijs actibus virtutum non requireretur aliud quàm talis illuminatio. Imò iudicij huius practici obiectum est idem, quod obiectum huius illuminationis, ergo est supernaturale.

Secunda instantia. Neque dicas secundò, cum De Lugo posterius istud iudicium non esse magis practicum, quàm iudicium credibilitatis quod sine dubio practicum est, quia iudicat honestum esse credere, hic & nunc id quod sufficienter per motiva est propositum, est enim iudicium ostendens obligationem credendi, ergo, vnum iudicium sufficit.

Resp. iudicium illud quo immediatè iudicat ex motiis credibilitatis tale obiectum posse ac debere credi esse speculativum, quia vniuersè tantum & abstractè ostendit conuenientiam, & obligationem credendi, iudicando motiva esse sufficientia vt ostendant rem esse reuelatam, & obligent ad credendum. Alterum autem iudicium practice iudicat honestum esse velle credere hic & nunc tale obiectum, vt à Deo dictum. Primum illud iudicium in quolibet hæretico semper reperitur, & omnino sufficit ad obligationem credendi, quia eo posito teneor elicere secundum istud iudiciū, honestum est velle credere hic & nunc, imò etiam istud iudicium posterius sæpè reperitur in hæreticis, qui non propterea tamen habent voluntatem credendi, nego igitur sufficere posse vnum iudicium quo posito non potest sequi voluntas credendi, nisi mediante alio iudicio.

Tertia instantia. Neque dicas tertio, iudicium istud supernaturale vel est evidens vel obscurum, si est evidens datur in nobis cognitio supernaturalis à Fide distincta, quæ in alijs etiam virtutibus reperiretur, & sic Fides non esset ad illas vniuersaliter necessaria, si autem est obscurum pertinet ad fidem & prærequirit aliam voluntatem, sed neque potest explicari ad quam virtutem illud pertineat; prudentia enim infusa, & dona Spiritus Sancti omnino sequuntur fidem & eius obscuritatem participant.

Resp. posse sine dubio in hac vita multas haberi cognitiones practicas supernaturales evidentes secundum quid & ex suppositione, non posse haberi evidentes absolute, nam v.g. prudentia supernaturalis ex suppositione Fidei obscure iudicat evidenter de suis obiectis practicis, & istud etiam iudicium de quo quæritur est evidens supposito illo iudicio speculativo, naturali atque ita non est simpliciter evidens, sed ex suppositione tantum in alijs virtutibus reperitur similiter iudicium eodem modo evidens practice, sed dependens à Fide, habitus ad quem illud reuocatur est prudentia infusa, quæ prout antecedit fidem non dependet à Fide, sed à iudicio illo speculativo quod dixi.

Ex quibus soluta videtur manere tota ratio dubitandi.

SECTIO III.

De certitudine actus Fidei.

S. Th. q. 1. art. 8.

Certitudo differt à veritate ab infallibilitate. Certum est primò, quod certitudo cognitionis valde differt ab eius veritate, ab eius infallibilitate & ab eius evidentia, veritas enim non est aliud quàm conformitas cognitionis cum obiecto, quando scilicet eo modo per cognitionem representatur obiectum, quo illud existit à parte rei, quod non sufficit

ad certitudinem, quia plerumque cognitio est vera, & tamen est solū probabilis. Infallibilitas cognitionis est cognitio ita vera vt non possit esse falsa, quod ad certitudinem quoque non sufficit quia iudicium probabile quo aliquis crederet Incarnationem cum aliqua formidine, non potest esse fallum, neque tamen est certum iudicium. Evidentia est qua obiectum ita representatur intellectui vt non possit illi dissentiri, sed necessitetur ad assensum, quod vt patet valde differt à certitudine.

Certum secundò, definiri optimè certitudinem est veritas cognitionis omnino infallibilis cum adhesionem firmam intellectus excludente omnem formidinem.

Primò enim ad certitudinem requiritur, veritas infallibilis cognitionis cui scilicet subesse non possit falsum vel periculum falsi: & hæc infallibilitas necessariò provenit ex obiecto quod non potest se aliter habere, vel ex modo quo illud clarè cognoscitur. Deinde certitudo requirit adhesionem firmam intellectus ad obiectum quæ excludatur actualis omnis formido, nam assensus opinatiuus, vel dubitatiuus de existentia Dei est quidem infallibilis, sed non est certus, quia deest illi firma hæc adhesio excludens formidinem: hæc autem adhesio non est cognitio reflexa infallibilitatis vt docet Vasques, quia cognitio directa potest esse certa. Nec est maior intensio actus, cum possit esse certus actus remissus, est igitur perfectio intrinseca cognitionis per quam intellectus ita firmiter tali veritati assentitur vt appetatiue præferat illud omnibus veritatibus quæ huic repugnare viderentur, & paratus sit ad illas potius negandas quàm istam. Quoties enim obiectum infallibiliter est verum, & intellectus sine formidine illi adhæret, toties certa est cognitio, in ea enim reperitur certitudo ex parte obiecti, & certitudo ex parte subiecti.

His positis quæritur utrū actus Fidei sit certior. 1. alia qualibet cognitione naturali vel scientiarum vel principiorum. 2. Vtrū sit certior scientia infusa supernaturali, & ipsa etiam visione beata.

Ratio dubit. primò est, quia non potest actus Fidei esse certior scientijs naturalibus, si obiectum Fidei sæpè minus sit necessarium, & si intellectus minus firmiter illi adhæreat, & minus excludat formidinem quàm actus scientiæ, sed obiectum Fidei cum sit reuelatio prorsus contingens, minus est necessarium quàm obiectum scientiarum quod est simpliciter necessarium, minus etiam firmiter intellectus illi adhæret, cum adhæreat liberè tantum, & ex imperio voluntatis obiecto autem scientiæ adhæret necessariò, unde actus scientiæ omnem excludit formidinem, quàm actus Fidei non excludit. Imò hæreticus non minus firmiter errori suo adhæret, quàm Catholicus veritati: Neque potest negari quin intellectus adhæreat firmiter ijs quæ videt, quàm ijs quæ credit, nam tunc intellectus firmiter adhæret quando retrahi non potest ab assensu, quàm quando retrahi potest, sed ab assensu scientiæ non potest retrahi, potest autem retrahi ab assensu Fidei, ergo firmiter adhæret obiecto scientiæ præsertim intuitiue, quàm obiecto Fidei. Videturque id multò etiam magis verum in principijs per se notis, v. grat. omne totum maius est sua parte, quodlibet est vel non est, quis enim dicat hæc esse minus certa, quàm actū Fidei, Confirmat. quia vt actus Fidei sit certior quàm cognitio illorum principiorum deberet intellectus credendo dicere, ego ita credo firmiter vt paratus sim credere quamuis contrarium mihi appareret per scientias, & per principia per se nota, quod videtur chimericum, nec exigitur à fidelibus vt habeant animum negandi ea quæ apparent in talibus principijs, si quod Ecclesia proponit esse illis contrarium.

Secundò, videtur quod Fides non est certior quàm

FFFF

scientia

Quid sit certitudo.

Prima dubitatio.

Secunda dubitatio.